

La inauguració, fa dos anys, del Museu de les Ciències Príncep Felipe de València va obrir una polèmica sobre quina ha de ser la funció d'un centre d'aquesta mena. La raó és que aquest museu de la Ciutat de les Arts i les Ciències (CAC) de València està ubicat en un gegantí edifici de l'arquitecte Santiago Calatrava i rep, lògicament, visitants d'arreu atrets per la bellesa de la construcció i públic encurosos per l'oferta museística, i moltes veus van insinuar que el continent aclaparava i el contingut decebia. El director del museu valencià, Manuel Toharia, defensa, en el reportatge de portada d'aquesta publicació, que turisme i ciència han de ser compatibles. I és evident que la seua feina és fer-ho possible, perquè ningú no li llevarà una massa important de turistes i tampoc no ha de perdre els visitants interessats concretament en el seu vessant científic. Però el Museu no s'ha de limitar a tenir un bon resultat de visites al cap de l'any, sinó que ha de funcionar com una moderna instal·lació museística. Ha de crear debat, generar ciència i aprofitar que els visitants que hi van atrets pel reclam turístic n'isquen amb el cap ple de preguntes sobre la vida, la Terra o el cosmos. Despertar el pensament científic és la missió dels museus del segle XXI.

Museus més o menys moderns

“Els museus de ciència han de crear debat, generar ciència i fer que els visitants isquen amb el cap ple de preguntes sobre la vida, la Terra o el cosmos. Despertar el pensament científic és la missió dels museus del segle XXI. En cap cas pot ser més interessant el continent que el contingut”

Té raó el director del Museu de la Ciència de la Fundació La Caixa quan diu, en aquest mateix reportatge, que un museu no pot substituir seixanta hores de classe en una escola. Per tant, la instal·lació ha de despertar interrogants que animen el visitant a pensar, buscar respostes i ampliar coneixements. Wagensberg ho expressa millor en el seu últim llibre, un recull d'aforismes titulat *Si la naturaleza es la respuesta, ¿cuál era la pregunta?*: “La primera prioritat d'un museu modern de la ciència no és ensenyar, ni aprendre, ni formar, ni informar, ni protegir el patrimoni... encara que res d'això està prohibit./ La primera prioritat d'un museu modern de la ciència és proveir d'estímul a favor del coneixement, del mètode i de l'opinió en ciència.”

Wagensberg ha aconseguit omplir d'escolars i no escolars les exposicions del seu museu però, sobretot, ha consolidat diversos cicles de conferències, seminaris i cursos que van més enllà del que fa qualsevol museu. Compleixen amb el deure real de despertar l'interès científic: Tot i que les instal·lacions d'aquest museu són a la falda del Tibidabo, l'accés amb transport públic és complicat i la majoria de conferències es fan a les vuit del vespre, els convidats de Wagensberg troben sovint una sala a vessar, amb gent de totes les edats i amb diferents nivells de coneixement científic. No els hi fa res.

Això, evidentment, es pot fer igualment, o millor, en un lloc monumental i ben comunicat. Només cal voluntat. Toharia ha fet algun pas en aquest sentit, però en calen molts més.

Coordinació: Àlex Milian.

Assessors editorials: Josep Enric Llebot, Juli Peretó, Jaume Sureda.

Col·laboradors: Gemma Aguilera, Irene Boiso, Josep Gallifa, Amanda Gascó, Margarida Hernanz, Mercè Martí, Glòria Sala, Anna Veiga.